

IVF/ICSI - Algemeen

Centrum voor kinderwens Dijklander Ziekenhuis

IVF en ICSI Algemeen

In vitro fertilisatie (IVF) is het bevruchten van eicellen buiten het lichaam.

‘Fertilisatie’ betekent bevruchting en ‘in vitro’ betekent in een glazen schaalpje. ICSI is een variant van IVF.

In een speciaal hiervoor toegerust laboratorium (Centrum voor kindereis heeft er 1 van de 16 in Nederland) worden de eicel en zaadcellen onder de juiste omstandigheden bij elkaar gebracht. Als dit tot een bevruchting leidt, wordt deze bevruchte eicel na een aantal dagen in de baarmoeder ”terug” geplaatst.

ICSI staat voor intra-cytoplasmatische-sperma-injectie. Het is een variant van IVF waarbij alleen het laboratoriumdeel verschilt: in elke eicel wordt dan een zaadcel geplaatst. Vaak ontstaan er uit een IVF- of ICSI-stimulatie meerdere bevruchte eicellen (blastocysten). Deze kunnen worden ingevroren (cryopreservatie) en op een later moment worden ontdooid en teruggeplaatst tijdens een zogenaamde cryocycclus.

IVF wordt heel regelmatig toegepast sinds het is ontdekt in de jaren 70 van de vorige eeuw. In Nederland is circa 1 op 30 kinderen tegenwoordig geboren uit een IVF- of ICSI-zwangerschap, dus gemiddeld in elke schoolklas wel één kind. IVF wordt in Nederland vergoed tot aan de leeftijd van 43 jaar voor de vrouw.

Wat is IVF?

Er zijn diverse redenen voor een IVF-behandeling. Vaak voorkomende zijn: dubbelzijdige eileiderafwijkingen, het uitblijven van een zwangerschap na andere fertiliteitsbehandeling of ernstige endometriose.

Bij een IVF-behandeling proberen we om meerdere eicellen te laten rijpen door gebruik van hormooninjecties (follikel stimulerend hormoon) die je jezelf toedient. Grofweg zijn er drie verschillende stimulatie-schema's, en elk schema heeft andere kenmerken, andere indicaties, andere medicatie en andere tijdsduur. In het Centrum voor kinderwens proberen we het juiste schema voor jullie specifieke situatie op maat te maken, zodat jullie de hoogste kans op zwangerschap hebben.

Wanneer de eiblaasjes groot genoeg zijn, geef je jezelf een laatste injectie om de laatste rijping van de eicellen te stimuleren en de eisprong op gang te brengen (ovulatie trigger). 36 uur later halen we via de vagina onder echogeleiding de eicellen met een dunne naald uit de eierstokken (eicelcelpunctie). Voor deze ingreep krijg je pijnstilling en kun je desgewenst ook sedatie aanvragen.

Na de eicelpunctie worden in het IVF-laboratorium de eicellen en zaadcellen bijeen gebracht in een kweeschaaltje voor de bevruchting en de vorming tot een embryo (de labfase).

Hierna wordt er gekeken of er een embryo geplaatst kan worden in de baarmoeder (embryotransfer (ET)).

Wanneer een embryotransfer?

Het voornemen is om vijf dagen na de eicelpunctie een embryotransfer uit te voeren. Als er meerdere geschikte embryo's zijn, dan wordt de rest ingevroren om eventueel in een latere cyclus terug te plaatsen.

Wanneer geen embryotransfer?

Op de dag van de ovulatie trigger wordt door middel van bloedonderzoek het progesteronniveau bepaald. Aan de hand van deze waarde wordt gekeken of het baarmoederslijmvlies zich in de juiste fase bevindt voor een embryotransfer. Indien dit niet het geval is, kan besloten worden om alle geschikte embryo's in te vriezen ("freeze all" strategie) en dan in een latere cyclus terug te plaatsen.

Een andere reden om te kiezen voor de "freeze all" strategie is wanneer er sprake is van teveel eiblaasjes (overstimulatie).

Wat is ICSI?

ICSI is de afkorting van intra-cytoplasmatische-sperma-injectie: het injecteren van één zaadcel in het plasma van de eicel. De behandeling is hetzelfde als bij IVF, alleen de labfase is een beetje anders. Er wordt namelijk per eicel een goed bewegende zaadcel gezocht, die in de eicel wordt geïnjecteerd. Hiermee wordt de bevruchting dus nog extra geholpen.

Redenen voor een ICSI-behandeling zijn: slechte zaadkwaliteit (te weinig zaadcellen of slechte beweeglijkheid van de zaadcellen) of geen bevruchting na eerdere IVF-behandeling.

Kans op zwangerschap

De kans op zwangerschap na IVF of ICSI is ongeveer 25 - 30% per terugplaatsing. Tegenwoordig is het medisch advies altijd 1 embryo terug te plaatsen, wij zullen ons daar dus (vrijwel) altijd aan houden. In heel enkele gevallen kunnen we, na overleg, voor twee embryo's kiezen. Dat gebeurt alleen wanneer de vrouw 38 jaar of ouder is en/of wanneer het gaat om de 3e behandeling. In dat geval bestaat er een verhoogde kans op een meerlingzwangerschap.

Cancelcriteria

Een enkele keer zullen we de behandeling voortijdig moet staken.

Redenen hiervoor kunnen bijvoorbeeld zijn:

- dreigende overstimulatie (OHSS, zie bij complicaties)
- grote cystes in de eierstokken
- geen goede reactie op de stimulatie
- geen eicellen gevonden na de eicelpunctie
- geen geslaagde bevruchting

Jullie krijgen in al deze gevallen op korte termijn een evaluatieafspraak met de arts.

Complicaties

Ovarieel Hyper Stimulatie Syndroom (OHSS)

Als gevolg van het stimuleren van de eierstokken met hormonen kan een ernstig ziektebeeld ontstaan, gekenmerkt door buikpijn, een fors opgezette buik, gewichtstoename en soms benauwdheid. Deze klachten worden veroorzaakt door ophoping van vocht in de buikholte en soms ook in de borstholte.

Voor een gunstig beloop van deze complicatie is het belangrijk dat de symptomen op tijd worden herkend. Aanvullend onderzoek en eventueel behandeling van OHSS kan dan op tijd worden gestart.

Wanneer je de volgende klachten hebt na de eicelpunctie vragen wij je dan ook zo spoedig mogelijk contact met ons op te nemen.

- ernstige buikpijn
- gewichtstoename van meer dan anderhalve kilogram per dag
- kortademigheid
- niet meer goed kunnen plassen
- koorts.

Ernstige OHSS komt zelden voor (minder dan één procent van de stimulaties). Door de echocontroles tijdens de stimulatie proberen we deze vorm van overstimulatie te voorkomen. Wanneer overstimulatie dreigt, kunnen we besluiten om na de eicelpunctie geen embryo terug te plaatsen en alle embryo's in te vriezen om zo het risico op overstimulatie zo klein mogelijk te houden.

Wanneer ernstige klachten toch optreden en echoscopisch onderzoek in combinatie met bloedonderzoek afwijkingen laat zien, is soms ziekenhuisopname nodig.

Inwendige bloeding

Bij de follikeleicelpunctie kunnen we een bloedvat raken waardoor een bloeding kan ontstaan (zoals een blauwe arm na het afnemen van bloed). Deze complicatie doet zich zelden voor en heeft vaak geen behandeling nodig.

Ontsteking na de eiceleicelpunctie

Bij het aanprikken van de eiblaasjes bestaat er een klein risico dat we bacteriën met de naald in de buik brengen met als gevolg een ontsteking van de eierstok. Wanneer in de week na eicelpunctie toenemende buikpijn en koorts ontstaat, meld dat dan zo spoedig mogelijk. Ook deze complicatie komt zeer zelden voor.

Wat kun je verwachten van je afspraken in ons fertilitieitscentrum?

Je begint binnenkort met een behandeling in ons fertilitieitscentrum. Omdat onze werkwijze verschilt van de reguliere polikliniek, leggen we hier kort uit wat je kunt verwachten:

- **Polikliniek afspraak (Locatie 48):** Voor gesprekken over jullie situatie, het behandelplan of aanpassingen hierin, heb je een afspraak op de polikliniek. Deze plannen we in principe bij je eigen hoofdbehandelaar, die jullie verhaal en dossier het beste kent.
- **Controle behandeling (Locatie 47):** Voor echo's en tussentijdse controles kom je naar locatie 47. We bekijken wanneer een vervolgccontrole nodig is of dat er een aanvullend recept geregeld moet worden. Je behandelcyclus bepaalt het moment van deze afspraak, daarom word je geholpen door het teamlid dat die dag aanwezig is. We focussen ons bij dit bezoek alleen op de dossierinformatie die op dat moment nodig is voor je behandeling; daarnaast is er ruimte voor een korte praktische vraag.
- **Bereikbaarheid:** Heb je vragen over recepten of afspraken? Gebruik dan het e-consult. De spoedlijn is uitsluitend bedoeld voor medische spoedgevallen.

Locatie Enkhuizen

Molenweg 9b
1601 SR Enkhuizen
T. 0228 312 345

Locatie Hoorn

Maelsonstraat 3
1624 NP Hoorn
T. 0229 257 257

Locatie Purmerend

Waterlandlaan 250
1441 RN Purmerend
T. 0299 457 457

Locatie Volendam

Heideweg 1b
1132 DA Volendam
T. 0229 257 500

Postbus 600, 1620 AR Hoorn

www.dijklander.nl
info@dijklander.nl

FLD-01746-NL 12-03-2026